

Струка (назив): Економија, право и трговина				
Занимање (назив): Пословно- правни техничар				
Предмет (назив): СРПСКИ ЈЕЗИК				
Опис (предмета): Општеобразовни предмет				
Модул (наслов): УВОД У КЊИЖЕВНОСТ (42 часа) (Модул је обавезан за први разред)				
Датум:	август, 2020. године	Шифра:	Редни број:	01
Сврха				
Модул је развијен тако да омогући ученицима да разумију и тумаче књижевно дјело.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Знања стечена у основној школи.				
Циљеви				
<ul style="list-style-type: none"> – Развијање способности доживљавања и тумачења књижевног дјела – Развијање способности интерпретације књижевног дјела – Развијање способности разумијевања умјетничких вриједности књижевног дјела – Развијање способности критичког мишљења – Развијање интересовања за књижевност – Богаћење рјечника и развијање језичке културе 				
Теме				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поезија (наративна и лирска поезија) 2. Проза 3. Драма 				

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способен да:			
1. Поезија (наративна и лирска поезија)	<ul style="list-style-type: none"> – познаје врсте наративне поезије (еп, епска пјесма, поема, балада, романса, роман у стиховима); – уочи основне елементе наративне поезије (стих, пјевање, фабула, ликови, хронотоп, тема, мотив); – разумије друштвено-историјски контекст наративног времена и простора; – зна особине и врсте лирске поезије; – зна стилске фигуре и разумије како су употријебљене у књижевном тексту; 	<ul style="list-style-type: none"> – повезује знања стечена у основној школи са новим знањима која се односе на анализу поезије; – примјењује новостечена знања која се односе на анализу поезије – може да анализира књижевни текст који припада наративној поезији; – анализира лирску пјесму уз употребу основних књижевно-теоријских термина (тема, мотив, стилска средства, рима, ритам); – упореди више лирских пјесама према начину обраде теме; 	<ul style="list-style-type: none"> – посједује свијест о важности изражавања емоција, те исказује утиске о прочитаном књижевном дјелу; – умије да анализира књижевно дјело; – умије да контекстуализује садржај књижевног дјела са савременим добом и животом – слободно и аргументовано исказе своје мишљење о прочитаном књижевном дјелу. 	<p>Тема 1.</p> <p>Ученици слушају тонски снимак умјетничке лирске пјесме (или чита наставник);</p> <p>Ученици исказују утиске о прочитаном књижевном дјелу.</p> <p>Ученици слушај тонски снимак књижевног дјела из неке од врста наративне поезије.</p> <p>Указати на разлике између наративне и лирске поезије.</p> <p>Анализирати по једно књижевно дјело сљедећих врста наративне поезије: еп, епска пјесма, балада. Обратити пажњу на функцију и значење стилских фигура у пјесничким дјелима.</p> <p>Анализирати лирске пјесме са различитим темама.</p> <p>Компаративно анализирати двије лирске пјесме с истом темом.</p> <p>Ученици треба да одаберу умјетничку лирску пјесму и анализирају је у писменој форми, на Брајевом писму или увећаном црном тиску у зависности од оштећења вида.</p>
2. Проза	<ul style="list-style-type: none"> – зна основне особине прозе; – зна основне врсте прозе (приповијетка, роман, бајка, басна, мит, легенда, 	<ul style="list-style-type: none"> – повезује знања стечена у основној школи са новим знањима која се односе на анализу прозе; 	<ul style="list-style-type: none"> – изнесе лични став повезујућу наративно вријеме и простор и садашњост; – слободно и аргументовано исказе своје мишљење о прочитаном књижевном дјелу. 	<p>Тема 2.</p> <p>Упознати ученике са свим наведеним прозним врстама читањем одабраних дјела (приповијетка, роман, бајка, басна, мит, легенда).</p> <p>Анализирати прозно књижевно дјело за сваку врсту прозе (уз прилагодбу начина анализирања)</p> <p>– најмање два романа, двије приповијетке, те по</p>

				један мит, легенду, бајку,
	анегдота...);	<ul style="list-style-type: none"> – примјењује новостечена знања која се односе на анализу прозе; – препоручи књижевно дјело по свом слободном избору – анализира прозно књижевно дјело према његовим основним елементима: тема, ликови, фабула (сиже), наратор, вријеме, простор); – анализира ликове и изнесе аргументован и примјерима из књижевног дјела поткријешљен став о њима; 		<p>басну (тема, ликови, фабула – сиже, наратор, вријеме, простор).</p> <p>Усмено презентовање урађеног.</p> <p>Контекстуализовање садржаја књижевног дјела са савременим добом и животом.</p> <p>Указати на оно што књижевно дјело чини умјетничким.</p> <p>Дати селективне задатке по групама (нпр. тема, ликови, наративно вријеме...).</p> <p>Ученици извјештавају о урађеном уз коришћење цитата.</p> <p>Уз дискусију анализирати књижевно дјело.</p> <p>Погледати филм или одслушати радио драму снимљен/у према прочитаном књижевном дјелу и упоредити их.</p>
3. Драма	<ul style="list-style-type: none"> – зна основне особине драме; – зна основне врсте драме (трагедија, комедија, драма у ужем смислу); – зна елементе 	<ul style="list-style-type: none"> – анализира драмска лица и износи свој – – примјењује новостечена знања која се односе на анализу драмског текста 	- повезује знања стечена у основној школи са новим знањима која се односе на анализу драмског текста;	<p>Тема 3.</p> <p>Указати на особине драме, те разлике између трагедије, комедије и драме у ужем смислу.</p> <p>Прочитати и на часу анализирати драмски текст (или погледати и анализирати позоришну представу).</p> <p>У групном раду уочавати и анализирати драмски сукоб, драмска лица, етапе драмске радње...</p>

	драмског текста; – наведе и препозна етапе у развоју драмске радње; – разумије појмове комичног и трагичног; – умије да контекстуализује садржај драмског дјела са савременим добом и животом			Дискутовати о позитивним и негативним особинама драмских јунака. Уочавати комично/трагично. Ученици пишу драмски текст са темом из свакодневног живота (нпр. понуда дроге); Анализирати једну комедију и једну трагедију.

Интеграција

Историја. Историја књижевности.

Извори

- Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске;
- Друга стручна и теоријска литература;
- Алекса Шантић: „Неретва“, „Вече на шкољу“
- Јован Дучић: „На обали Неретве“, „Песма жени“
- Бранко Радичевић: „Девојка на студенцу“
- Лаза Костић: „Међу јавом и мед сном“,
- Десанка Максимовић: „Сребрне плесачице“, „Чежња“ и „Балканац“
- Војислав Илић: „Свети Сава“
- Народна пјесма „Сунце се дјевојком жени“
- Народна епска пјесма „Женидба Максима Црнојевића“
- Народна епска пјесма „Болани Дојчин“
- Иван Гундулић: „Осман“ (одломак)
- Народна пјесма: „Женидба Милића барјактара“
- Иво Андрић: „Злостављање“, „Бифе Титаник“, „Зеко“, „Аска и вук“
- Ранко Павловић: „Библиотекар и књига“
- Бранко Ћопић: „Башта сљезове боје“ („Јутра плавог сљеза“), „Заточник“ („Дани црвеног сљеза“)
- „Орфеј и Еуредика“, мит
- „Мит о Едипу“
- „Свети Сава и удаваче“, легенда
- Гроздана Олујић: „О капљици и цвету“
- „Баш-Челик“, бајка
- Доситеј Обрадовић: „Пас и његова сенка“, басна

- Ернест Хемингвеј: „Старац и море“
- Оскар Вајлд: „Слика Доријана Греја“
- Момо Капор: „Белешке једне Ане“
- Душан Ковачевић: „Балкански шпијун“ или „Маратонци трче почасни круг“

Лектира (наставник бира четири од осам понуђених наслова):

- Софокле: „Антигона“
- Бранислав Нушић: „Сумњиво лице“
- Борисав Станковић: „Приповетке“
- Николај Гогољ: „Ревизор“
- Џорџ Орвел: „Животињска фарма“
- Јаков Игњатовић: „Вечити младожења“
- Драган Тепавчевић: „Зна ли ко енглески“
- Ранко Рисојевић: „Босански целат“

Напомена: Понуђени извори су приједлози за обраду. Сваком наставнику даје се могућност сопственог избора између понуђених књижевних текстова.

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању, Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи и савременом методиком наставе српског језика. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.

Струка (назив): Економија, право и трговина			
Занимање (назив): Пословно- правни техничар			
Предмет (назив): СРПСКИ ЈЕЗИК			
Опис (предмета): Општеобразовни предмет			
Модул (наслов): ЈЕЗИК (32 часа) Модул је обавезан за први разред.			
Датум:	август, 2020. године	Шифра:	Редни број: 2.
Сврха			
Овај модул има за циљ да ученици утврде и прошире знања из области историје српског књижевног језика и фонетике и фонологије српског књижевног језика, као и да развију свијест о значају српског језика и ћирилице за очување националног идентитета и културе.			
Специјални захтјеви / Предуслови			
Знања стечена у основној школи.			
Циљеви			
<ul style="list-style-type: none"> – Обнављање и проширивање знања која се тичу настанка и развоја српског књижевног језика – Усвајање знања и подизање свијести о значају српског језика и ћирилице за национални идентитет и културу – Усвајање знања о језичкој структури – Обнављање и проширивање знања из области фонетике и фонологије српског књижевног језика 			
Теме			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Српски књижевни језик (настанак, развој, савремено стање) 2. Фонетика и фонологија српског књижевног језика 			

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способен да:			
<p>1. Српски књижевни језик (настанак, развој, савремено стање)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумије значај моравске мисије Ћирила и Методија; – разумије историјски контекст у којем је настао старословенски језик као заједнички писани књижевни језик свих Словена; – познаје контекст настанка два писма – глагољице и ћирилице; – зна који су најзначајнији стари српски писани споменици; – зна како се српски књижевни језик развијао до почетка 19. вијека; – познаје идеје о реформи језика и писма прије Вука Караџића (Доситеј Обрадовић, Сава Мркаљ); – зна шта се догодило са српским језиком од Вукове побједе до 	<ul style="list-style-type: none"> – објасни појмове везане за настанак и развој српског књижевног језика од моравске мисије Ћирила и Методија до данас – разумије и може да објасни значај и улогу Вука Караџића у реформи језика и правописа, као и значај и околности његове побједе у борби за српски књижевни језик; 	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје значај српског језика и ћирилице за очување националног идентитета и културе у савременом контексту и показује спремност да их његује – разумије значај ћирилице и српског језика за национални идентитет и културу 	<p>Тема 1.</p> <p>Ученицима приближити историјски контекст моравске мисије, појам старословенског језика као првог писаног књижевног језика свих Словена, његове редакције и писма.</p> <p>Ученицима приближити најважније старе српске писане споменике (нпр. Мирослављево јеванђеље и Повељу Кулина бана), те направити везу са историјским контекстом њиховог настанка.</p> <p>Упутити ученике у преглед историје српских редакција старословенског језика – околности које су довеле до промјена у језику од његовог формирања до Вуковог времена,</p> <p>Објаснити ученицима значај Вукове побједе за српски књижевни језик и направити везу са дјелима која су је озваничила.</p> <p>Објаснити ученицима друштвено-историјске околности преименовања српског језика од Вукове побједе до данас.</p> <p>Указати ученицима на значај српског језика и ћирилице за национални идентитет и културу (објаснити им околности међународне језичке стандардизације текстова на латиници и ћирилици).</p>

	данас (књижевнојезички договори и њихове посљедице, преименовање српског језика на простору бивше Југославије од доласка Аустроугарске до данас);			
2. Фонетика и фонологија српског књижевног језика	<ul style="list-style-type: none"> – разумије шта је језичка структура и шта је језичка јединица; – зна који су нивои језичке структуре; – зна шта је фонетика, а шта фонологија као лингвистичка дисциплина; – може да наброји нивое језичке структуре; – може да објасни шта су фонетика и фонологија, и које су њихове одговарајуће језичке јединице; – зна шта је фонема, шта глас, а шта графема; – разумије улогу говорних органа у процесу настајања 	<ul style="list-style-type: none"> – може да класификује гласове по различитим критеријумима; – може да објасни гласовне промјене на конкретним примјерима 	<ul style="list-style-type: none"> – посједује свијест о језичкој структури и фонетском/фонолошком нивоу језичке структуре; – посједује свијест о гласовним промјенама и принципима по којима до њих долази 	<p>Тема 2.</p> <p>Ученицима детаљно, уз примјере језичких јединица, представити нивое језичке структуре.</p> <p>Појаснити разлику између фонетике и фонологије.</p> <p>Наводећи примјере, објаснити ученицима шта су глас, фонема, али и графема.</p> <p>Сликовито објаснити улогу говорних органа у процесу настанка гласова.</p> <p>Поновити класификације гласова.</p> <p>Увјежбавати са ученицима гласовне промјене на конкретним примјерима.</p> <p>Ученицима текстове припремати на Брајевом писму, увећаном црном тиску или путем аудио снимка, зависно од степена оштећена вида.</p>

	гласова; – зна разлику међу гласовима и њихову класификацију по акустичким карактеристикама; – зна класификацију гласова по начину и мјесту творбе;			
Интеграција				
1. Историја				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> – Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске; – Друга стручна и теоријска литература; – Правопис српског језика, Матица српска, 2014. – Ж. Станојчић, Љ. Поповић, Граматика српског језика за гимназије и средње школе, било које издање. 				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању, Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи и савременом методиком наставе српског језика. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				

Струка (назив): Економија, право и трговина				
Занимање (назив): Пословно- правни техничар				
Предмет (назив): СРПСКИ ЈЕЗИК				
Опис (предмета): Општеобразовни предмет				
Модул (наслов): ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (32 часа) (Модул је обавезан за први разред)				
Датум:	август, 2020. године	Шифра:	Редни број:	03
Сврха:				
Сврха овог модула је да се ученици оспособе да у комуникацији примјењују ортоепска и ортографска правила и да код ученика развија вјештине комуникације.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Оперативно знање стечено у основној школи.				
Циљеви				
<ul style="list-style-type: none"> – Развијање свијести о важности језика у свакодневном животу и раду – Развијање вјештина вербалне комуникације (причања, препричавања, дискутовања и аргументовања ставова) – Развијање вјештина писане комуникације – Развијање свијести о значају правилног говора и писања, слушања и читања 				
Теме				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у комуникацију 2. Вербална комуникација 3. Ортоепија и ортографија 				

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способен да:			
<p>1. Увод у комуникацију</p>	<ul style="list-style-type: none"> – објасни шта је комуникација и наведе врсте и елементе комуникације; – наведе средства којима се преноси информација; – идентификује разне облике невербалне комуникације – препозна врсте и елементе комуникације; 	<ul style="list-style-type: none"> – разликује успјешну од неуспјешне комуникације; – усвоји и примијени стечене вјештине комуникације 	<ul style="list-style-type: none"> – показује спремност да у свакодневном животу користи елементе комуникације разликујући успјешну од неуспјешне комуникације 	<p>Тема 1. Повести разговор о комуникацији и утврдити елементе комуникације (пошиљалац, прималац, порука, комуникациони канал и код). Анализирати успјешну и неуспјешну комуникацију у свакодневном животу (у школи, породици, друштву). Провести вјежбу у паровима (нпр. два ученика разговарају са извјесне удаљености, а други причају и ометају их). Одабрати умјетничку пјесму која није комуникацијски лака (нпр. Ј. Дучић: „Село“, М. Ракић: „Јасика“, В. Попа: „Љубав белутка“, М. Настасијевић: „Чесми крај пута“), а ученици да откривају једноставнији начин преношења исте поруке. Садржај пјесме се ученицима даје у складу са тешкоћом (на Брајевом писму, увећаном тиску или у виду аудио снимка). Примијенити методу „мождана олуја“ уз кориштење средстава за пренос информација (нпр. телефон, интернет, књиге, медији и др.) како би се ученици упознали са основним правилима дигиталне комуникације. У групном раду ученици откривају како се могу споразумијети, а да не користе говор (нпр. израз лица, покрети и сл.).</p>

<p>2. <i>Вербална комуникација</i></p>	<p>– разликује формално од неформалног представљања; -</p>	<p>– дискутује уз употребу аргумената; – унапређује стечене вјештине причања и препричавања; – практикује пажљиво слушање; - примијени знања која се односе на разлику између формалног и неформалног представљања; – усмено укратко представи неки догађај или доживљај (нпр. утакмица, посјета некој манифестацији, концерт итд.); – учествује у разговору и уважава саговорника у различитим ситуацијама (формалним и неформалним); – учествује у дискусијама;</p>	<p>– показује спремност да у свакодневном животу говори и слуша поштујући правила доброг говора, склад мимике и геста, те јасно говори – да се представи на прикладан начин у различитим ситуацијама; -пажљиво слуша саговорника; - способан је да уочи разлику између прикладне и не умије да саслуша критику или похвалу и прими упутство; - уочи разлику између прикладног и неприкладног питања, прикладне комуникације - слуша пажљиво и учтиво заустави саговорника; - уочи и објасни гестове пажљивог слушаоца;</p>	<p>Тема 2. Организовати појединачно представљање ученика. Провести вјежбу у којој ће сваки ученик представити неког другог. Формално представљање организовати с нагласком на јасности, сажетости, интонацији и одсутству фамилијарности. Одредити тему разговора. Упозорити на важност интонације, склад мимике и геста, те јасност говора. Припремити примјере за дијалог и монолог из свакодневног живота. Организовати дискусију у разреду. Ученици појединачно припремају усмено представљање неког догађаја или доживљаја. Организовати вјежбу доброг слушања и преношења поруке. Вјежбати на примјерима учтиво и неучтиво прекидање саговорника (указати на неучтиво прекидање – један ученик говори, други упада у ријеч). Вјежбати уљудно слушање укључујући адекватну мимику и гестове, показивање интереса за оно о чему се говори и стрпљивост. Ученике подијелити у три групе: једна група критикује/похвали другу, док трећа група посматра реакције, биљежи и извјештава разред. Вјежбати давање и примање упутства. Вјежбати лијепо понашање (бонтон) при комуникацији.</p>
--	--	---	--	--

<p>3. Ортоепија и ортографија</p>		<ul style="list-style-type: none"> – примијени знања која се односе на граматички правилно написане огласе, те адресира и испуњава различите обрасце – пише јасно и граматички и правописно правилно; – говори јасно и правилно; – адресира омотнице исправно и читко; – испуњава различите форме образаца; – пише телеграме и честитке; – пише имејл; – пише дневник; – напише писмени рад; – чита с разумијевањем различите текстове; – напише сиже прочитаног; – користи различите технике читања (летимично читање, „скенирање текста“, потрага за кључним ријечима, сажимање текста итд.). 	<ul style="list-style-type: none"> – реагује критички и аргументовано на прочитано и уочава кључне тачке у сваком дијелу текста; 	<p>Тема 3. Вјежбати адресирање омотница, писама и пакета. Припремити различите обрасце на увећаном црном тиску или Брајевом писму (зависно од оштећена вида): употреба интерпункције, писање бројева, датума. Употреба великог слова, ријечце <i>не</i> и <i>ли</i>, спојено и одвојено писање ријечи, ијекавски изговор, управни говор, скраћенице. Провести вјежбу писања телеграма и честитке. Обратити пажњу на употребу замјенице Ви, ријечи учтивости и интерпункцију. Објаснити структуру вођења дневника (ученици самостално пишу дневник). Користити различите текстове за вјежбу читања и разумијевања. Саставити сиже прочитаног текста и обратити пажњу на правопис. Припремити вјежбу – тзв. „трчећи диктат“ (припремити неколико краћих текстова и залијепити их на зид: ученици раде у паровима, један чита текст и преноси партнеру који записује) – пратити брзину рада, упоредити записани текст са оригиналом, обратити пажњу на правопис. Текст се прилагођава ученику зависно од тешкоће, на Брајевом писму или увећаном црном тиску.</p>
<p>Интеграција</p>				
<p>1. Практична настава и стручни предмети</p>				

Извори

- Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске;
- Друга стручна и теоријска литература;
- Правопис српскога језика, Матица српска, 2014.
- Рјечник српскога језика
- Интернет, новине, часописи, књиге
- Књижевни текстови по избору наставника

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању, Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи и савременом методиком наставе српског језика. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.